

7/2308
S.K. 82



T.C.
KALKINMA BAKANLIĞI
Özel Kalem Müdürlüğü

22 NISAN 2016

Sayı : 43728771-610.00-E. 1669
Konu : 7/2308 Esas Sayılı Yazılı Soru Önergesi

ACELE

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: (a) Türkiye Millet Meclisi Başkanlığının 04.03.2016 tarihli ve KAN. VE KAR.BŞK. 43452547-120.07-[7/2308]-22874 sayılı yazısı.

(b) Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğünün 09.03.2016 tarihli ve 31853594-610-2-580-796 sayılı yazısı.

İlgi (a)'da kayıtlı yazıyla Başbakanlığa iletilen, ilgi (b)'de kayıtlı yazıyla Bakanlığımız koordinatörlüğünde cevaplandırılması talep edilen İstanbul Milletvekili Sayın M. Sezgin TANRIKULU'nun Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği 7/2308 esas sayılı yazılı soru önergesinde yer alan hususlar ile ilgili bilgiler ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Cevdet YILMAZ
Bakan

Ek: Soru Önergesine İlişkin Cevaplar
(3 Sayfa)

DAĞITIM :

Gereği :

- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Bilgi :

- Başbakanlık

Adres: Necatibey Cad. No:110/A-06570 Yücetepe-ANKARA

Telefon: +90 (312) 294 50 00 - 294 50 95 - 294 50 97

Faks: +90 (312) 294 69 77

Elektronik Ağ: <http://www.kalkinma.gov.tr>

5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'na uygun olarak Güvenli Elektronik İmza ile üretilmiştir.
Evrak teyidi <https://kbeb.kalkinma.gov.tr/Sorgu> adresinden 1GHA-EOUP-8ZKV kodu ile yapılabilir.

dpektas@kalkinma.gov.tr



**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN M. SEZGİN TANRIKULU'NUN YÖNELTTİĞİ
7/2308 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNE YÖNELİK CEVAPLAR:**

Soru 1-7: Ekonominin yolunda gittiği söylenirken işsizlik oranı ve tüketici fiyat endeksine göre hazırlanan 2016 Sefalet Endeksi'nde Türkiye'nin 8. sırada yer alması nasıl gerekçelendirilmektedir? 2016 yılı Ocak ayı itibariyle Türkiye'de işsiz sayısı toplam kaçtır? İşsiz nüfusunun toplam nüfusa oranı nedir? Ocak ayı itibariyle tüketici fiyat endeksinin geçtiğimiz yılın aynı ayına göre oranı nedir? Bu fark nasıl gerekçelendirilmektedir? TÜİK tarafından hazırlanan sefalet endeksi bulunmakta mıdır? Bu konuda TÜİK tarafından çalışma yapılması planlanmakta mıdır? İşsizlik oranı en yüksek ilimiz hangisidir? Bu ilde istihdamın artırılması için herhangi bir çalışma yapılması planlanmakta mıdır? 2016 Ocak ayı üretici ve tüketici fiyat endeksleri ile 2015 Ocak ayı üretici ve tüketici fiyat endeksleri arasındaki fark ne kadardır? Bu fark enflasyondan fazla mıdır? Ocak 2016 itibariyle üniversiteli işsiz sayısı kaçtır? 25 yaş altı işsiz sayısı kaçtır? Bunların kaç evlidir?

Cevap 1-7: Bloomberg Business tarafından hesaplanan Sefalet Endeksi, ülkedeki enflasyon ile işsizlik oranının toplamından elde edilmektedir. Bu endekse göre, 2016 yılında Türkiye 63 ülke arasında 8. sırada yer almaktadır. Ancak, bu endekse göre yapılmış olan sıralamanın Türkiye'nin sefalet durumu açısından anlamlı olduğunu söylemek uygun olmayacaktır. Nitekim, ülkelerin sefalet durumunu yansıtmaması beklenen bu endeks sadece enflasyon ve işsizlik oranını dikkate almaktadır. Diğer yandan, bir ülkenin refah durumunu daha iyi yansıtan eğitim ve sağlık gibi alanlarda pek çok gösterge mevcut olup, bu endeks bunları dikkate almamaktadır.

Ülkelerin sefalet veya refah durumunu yansıtacak başka endeksler Türkiye'nin durumunu daha iyi ortaya koyabilir. Örneğin, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (BMKP) tarafından hazırlanan İnsani Gelişim Endeksi (İGE), insani gelişmenin, uzun ve sağlıklı bir yaşam, eğitim ve insanca bir yaşam için gerekli gelir olarak belirlenen üç boyutuna ilişkin bileşik bir ölçüt ortaya koymaktadır (UNDP, 1990). Bu doğrultuda, İGE hesaplanırken eğitim, sağlık ve gelire ilişkin değişkenler kullanılmaktadır. 2015 yılı İnsani Gelişim Raporu'na göre, Türkiye'nin 2014 yılı İGE değeri 0,761 olup, 188 ülke arasında 72. sıradadır. Türkiye bu değerle yüksek insani gelişim kategorisinde yer almaktadır. Görüldüğü gibi, İGE'ye göre Türkiye, insani gelişmişlik açısından Bloomberg'in Sefalet Endeksi ile aynı sonucu ortaya koymamaktadır. Dolayısıyla, tek bir endeks değerine göre genel bir değerlendirme yapmak da doğru olmayabilir.

Türkiye'de, temel işgücü piyasası göstergeleri, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanan Hanehalkı İşgücü Anketlerinden (HİA) elde edilmektedir. 15 Mart 2016 tarihinde en son açıklanan işgücü istatistikleri Kasım, Aralık 2015-Ocak 2016 dönemini kapsamakta olup, <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=21569> linkinden ilgili bilgilere ulaşılabilir.

İşsizlik oranı işsiz sayısının nüfusa bölünmesi ile değil işgücüne bölünmesi ile hesaplanmaktadır. TÜİK İşgücü İstatistikleri işsizlik rakamları ile ilgili bilgilere <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=21569> linkinden ulaşılabilir.

Bilindiği üzere, TÜİK tarafından hazırlanan ya da hazırlanmakta olan bir Sefalet Endeksi çalışması mevcut değildir.

Türkiye’de işgücü piyasasına ilişkin göstergeler (işsizlik oranı, istihdam oranı ve işgücüne katılma oranı) 2009 yılından itibaren il düzeyinde yayınlanmaktadır. HİA’ya ilişkin verilerin oluşturulmasında kullanılan örneklem hacmi, il düzeyi için örnekleme dayalı araştırmalar yoluyla bilgi derlenmesinde yeterli değil olmadığından, söz konusu göstergeler TÜİK tarafından %95 güven aralığında tahmin edilmektedir. Bu nedenle, il düzeyinde üretilmiş olan işgücüne katılım, istihdam ve işsizlik oranlarına yönelik değerlendirme yapılırken, bu oranların dolaylı olarak elde edildiği göz önünde bulundurulmalı; veriler değişim katsayısı, güven aralıkları ve istatistiksel anlamlılık düzeyleri dikkate alınarak kullanılmalıdır. Bu çerçevede tahmin edilen işsizlik oranlarına göre, Türkiye’de işsizlik oranının en yüksek olduğu il Batman’dır. İlgili bilgilere <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=16016> linkinden ulaşılabilir.

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR); istihdamın artırılması, işgücü piyasasının nitelikli işgücü ihtiyacının karşılanması amacıyla, aktif işgücü programları çerçevesinde işgücü yetiştirme faaliyetlerinde bulunmaktadır. Ayrıca, kişilerin özellikleri ile mesleklerin ve işyerlerinin gerektirdiği nitelik ve şartları karşılaştırarak, bireyin istek ve durumuna en uygun iş ve mesleği seçmesi, seçtiği meslek ile ilgili eğitim olanaklarından yararlanması, işe yerleştirilmesi, işe uyumunun sağlanması amacıyla İŞKUR tarafından iş ve meslek danışmanlığı hizmetleri verilmektedir. İşgücü yetiştirme faaliyetleri ve iş ve meslek danışmanlık hizmetleri işgücünün niteliğini artırarak, bireylerin daha kolay iş bulmalarını sağlamaktadır. 2014 yılında Batman ilinde aktif işgücü programlarından toplam 4.483 kişi yararlanmıştır. 2015 yılında Batman ilinde aktif işgücü programlarından toplam 4.674 kişi yararlanmıştır. 2015 Ekim-Aralık döneminde; Batman’da 440’ı erkek, 380’i kadın toplam 820 kişi işe yerleştirilmiştir.

Batman İşgücü Yerleştirme Programı

İşgücü Yerleştirme Programları								TYP	
Mesleki Eğitim		İşbaşı Eğitim		Girişimcilik		Engelli Kurs		Toplam	
Kurs Sayısı	Kursiyer Sayısı	Kurs Sayısı	Kursiyer Sayısı	Kurs Sayısı	Kursiyer Sayısı	Kurs Sayısı	Kursiyer Sayısı	Kurs Sayısı	Kursiyer Sayısı
40	843	456	1239	2	58	11	130	17	4.674

İşgücü ve İstihdam: Bölge genelinde 2008 yılında %15,8 olan işsizlik oranı, 2012 yılında %12,4’e kadar gerilemiştir. Ancak Türkiye genelinde yaşanan işsizlik oranındaki artış GAP Bölgesine de yansımış ve işsizlik oranı 2013 yılından 2015 yılına kadar artış göstermiş olsa da bölgede istihdam oranı da yıllar bazında artış göstermiştir. 2008 yılında GAP Bölgesinde 2008 yılında %30,1 olan istihdam oranı, 2015 yılında 35,2’ye yükselmiştir. TRC 3 Bölgesi’nde de 2008 yılında %25,4’ten, 2015 yılında 28,7’ye yükselmiştir.

Teşvikler: 2008 yılında toplam GAP Bölgesinde toplam yatırım tutarı 1.211 milyon TL olan 234 belge ve 507 istihdam ve 2015 yılında toplam yatırım tutarı 3.393 milyon TL olan 598 belge düzenlenmiş ve 22.135 istihdam öngörülmüştür.

2008 yılında Batman ili GAP illeri içerisinde (9 il) 145 milyon TL yatırım tutarı, 18 belge ve 507 istihdam öngörüsü ile 4. sırada yer almaktadır. GAP illeri içerisinde ki payı da yatırım

tutarında %7, teşvik belge sayısı içerisinde %12 ve istihdam öngörüsünde %9,3'tür. 2015 yılında ise GAP illeri içerisinde (9 il) 254 milyon TL yatırım tutarı, 80 belge ve 5.510 istihdam öngörüsü ile sıralamada yeri değişmemiştir. GAP illeri içerisinde ki payı yatırım tutarında %13, teşvik belge sayısı içerisinde %7 ve istihdam öngörüsünde %25 olarak gerçekleşmiştir.

Batman, Mardin, Siirt ve Şırnak illerinden müteşekkil TRC3 düzey 2 bölgesinde faaliyet gösteren Dicle Kalkınma Ajansı, 2009 yılında kurulmuş olup, 2010 yılında faaliyete geçmiştir. Batman ilinde 2010 yılından itibaren 114 projeye sağlanan destek tutarı toplam 25 milyon TL olup desteklenen bu projelerin toplam bütçesi yaklaşık 43 milyon TL'dir.

Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) tüketime konu olan mal ve hizmetlerin fiyatlarında meydana gelen değişimleri tüm vergiler dâhil edilerek ölçmektedir. TÜFE 2016 Ocak ayında, bir önceki yılın aynı ayına göre, yani 2015 Ocak ayı endeksine göre %9,58 artış göstermiştir.

Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) sanayi sektöründeki üreticilerin yurt içine sattıkları ürün fiyatlarındaki değişimi KDV ve ÖTV gibi vergiler hariç olarak ölçmektedir. Yİ-ÜFE 2016 Ocak ayında, bir önceki yılın aynı ayına göre, yani 2015 Ocak ayı endeksine göre %5,94 artış göstermiştir.

TÜFE'de tüketime konu olan tüm mal ve hizmetler kapsanırken Yİ-ÜFE'de sadece ülke sınırları içerisinde sanayi sektöründeki üretimler kapsamaktadır. TÜFE tüketicinin satın alma fiyatlarını tüm vergiler dâhil olarak ölçerken, Yİ-ÜFE üreticinin satış fiyatlarını vergi hariç ölçmektedir. Bu tür kavramsal farklılıklardan dolayı bazı dönemlerde iki endeks arasında önemli farklılıklar oluşabilmektedir. TÜFE ve Yİ-ÜFE endeksleri hakkında detaylı bilgilere aşağıdaki linklerden ulaşılabilir.

http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1014

http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1076

İşgücü İstatistikleri Aralık 2015 dönemi sonuçlarına göre üniversite mezunu (2 yıllık yükseköğretim ve üstü) işsiz sayısı 679 bin kişi olup bunların 192 bini evlidir. Detaylı bilgilere <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=72&locale=tr> linkinden ulaşılabilir.